



Pvm: 31.10.2017

Dnro: UUDELY/3799/2017

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) TAPAUSKOHTAISESTA SOVELTAMISESTA

HANKE

Eastern Light -merikaapelihanke, Pohjoinen Itämeri, Saaristomeri ja Suomenlahti välillä Föglö - Kotka

HANKKEESTA VASTAAVA

Eastern Light Finland I Oy
Christian Martin, christian.martin(at)easternlight.se

KONSULTTI

Ramboll Finland Oy, Sanna Suvanto, sanna.suvanto(at)ramboll.fi

ASIAN VIREILLETULO

Eastern Light Finland I Oy on pyytänyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) 12.4.2017 vireille tulleella lausuntopyynnöllään päätöstä yhtiön suunnitteleman kuituoptisen merenalaisen kaapelihankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994, 4 §, arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa). Lausuntopyyntöä on täydennetty 26.4.2017, 24.5.2017, 9.6.2017 ja 12.6.2017.

Suunniteltu hanke sijoittuu Suomen aluevesille Pohjoiselle Itämerellä, Saaristomerellä ja Suomenlahdella välillä Föglö-Kotka. Hanke sijoittuu Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusten toimialueille. Ympäristöministeriö on 19.5.2017 tekemällään päätöksellä määrännyt Uudenmaan ELY-keskuksen tekemään päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994, 6 § 2 mom).

Hankkeen YVA-tarveharkinta on tullut vireille 12.4.2017, joten tarveharkinnassa sovelletaan tällöin voimassa ollutta YVA-lakia (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994).

UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Eastern Light Finland I Oy:n hanke merenalainen tietoliikennekaapeli Pohjoisella Itämerellä, Saaristomerellä ja Suomenlahdella välillä Föglö - Kotka ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 25 §:n mukaisesti oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista hanketta toteuttaessaan.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

HANKKEEN KUVAUS

Yleiskuvaus

Ruotsalaisyritys Eastern Light AB on rakentamassa useita uusia kansainvälisiä kuituoptisia merikaapeleita televiestintään Itämeren alueella. Yhteydet ovat passiivisia, eli ne eivät sisällä sähköä.

Nyt käsiteltävänä oleva hanke käsittää uuden kuituoptisen merenalaisen kaapelin rakentamisen Ruotsin (Tukholma) ja Suomen (Utön saari, Hanko, Helsinki sekä Kotka) välillä. Hankealue sijoittuu Suomen aluevesille reitillä Pohjoinen Itämeri, Saaristomeri ja Suomenlahti (kunnat Föglö, Kökar, Parainen, Kemiönsaari, Hanko, Raasepori, Inkoo, Kirkkonummi, Espoo, Helsinki, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Pyhtää ja Kotka). Hanke mahdollistaa data- ja internetyhteyksien sekä datasiirtokapasiteetin parantamisen Suomessa ja Itämeren alueella.

Kaapeli lasketaan ns. free-lay -tekniikalla eli vapaalla laskulla pudottamalla se kaapelinlaskualukselta suunniteltua reittiä pitkin. Laskunopeus on 4-7 solmua tunnissa. Kokonaisaika kaapelin laskemiselle on noin viikko. Kaapeli pyritään sijoittamaan pehmeäpohjaisille alueille, joilla veden syvyys on vähintään kymmenen metriä. Rannan läheisille alueille asennetaan kaapelinsuojaputket suuntaporauksen avulla.

Kaapelina tullaan käyttämään MINISUB SA 144 -kaapelia tai ominaisuuksiltaan vastaavaa kaapelia. Kaapeli ei sisällä sähköistä jännitettä eikä ympäristölle haitallisia aineita.

Kaapelin asennusta varten varataan noin 200 metrin levyinen käytävä. Asennustarkkuus on noin +/- 10 metriä, mutta joissain reitin kohdissa pieni poikkeaminen suunnitellusta asennuskohdasta voi olla tarpeen esimerkiksi merenpohjan epätasaisuuden vuoksi.

Hankkeen sijainti ja hankkeen vaikutusalueen kaavoitus

Merialue

Kaapeli sijoittuu seuraaville rannikon vesistöalueille lännestä itään katsottuna:

- 93.12 Lågskärin ulkomerialue
- 92.42 Ahvenanmaan kaakkoinen ulkomerialue
- 92.32 Korppoon eteläinen ulkomerialue
- 92.31 Korppoon eteläinen saaristoalue
- 92.213 Vänön saaristoalue
- 92.212 Gullkronan saaristoalue
- 92.113 Hangonselän saaristoalue
- 91.81 Tammisaaren – Hangon rannikkoalue
- 91.82 Tammisaaren – Hangon ulkomerialue
- 91.72 Siuntion – Inkoon ulkomerialue
- 91.71 Siuntion – Inkoon rannikkoalue
- 91.62 Porkkalanniemen itäinen rannikkoalue

- 91.51 Helsingin – Espoon rannikkoalue
- 91.411 Porvoon rannikkoalue
- 91.31 Loviisan – Pernajan rannikkoalue
- 91.212 Pyhtään rannikkoalue
- 91.211 Kotkan rannikkoalue

Kaavoitustilanne

Hankealueella ovat voimassa seuraavat maakuntakaavat:

- Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaava (vahvistettu 2013).
- Uudenmaan maakuntakaavan (vahvistettu 2007)
- Itä-Uudenmaan maakuntakaavan (vahvistettu 2011)
- Kymenlaakson kauppa ja merialue -maakuntakaava (vahvistettu 2014)

Hankealue sijoittuu seuraavien yleiskaavojen alueelle idästä länteen katsottuna:

- Eteläisen saariston osayleiskaava, Parainen
- Eteläisen Nauvon osayleiskaava, Parainen
- Dragsfjärdin läntisen saariston rantaosayleiskaava, Kemiönsaari
- Itäisen saariston rantayleiskaava, Kemiönsaari
- Kantakaupungin yleiskaava, Hanko
- Ulkosaariston osayleiskaava ja rantayleiskaavan muutos, Inkoo
- Rantayleiskaava, Inkoo
- Saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaava, Kirkkonummi
- Espoon eteläosien yleiskaava 2030
- Helsingin yleiskaava 2002
- Saariston ja rannikon osayleiskaava, Sipoo
- Rannikon ja saariston osayleiskaava, Loviisa
- Gäddbergsö-Vahterpään osayleiskaava, Loviisa
- Rannikon ja saariston osayleiskaava, Pyhtää
- Saariston osayleiskaava, Kotka

Ympäristön tila ja olosuhteet hankkeen vaikutusalueella

Suojelualueet, kansallispuistot, meriluontotyypit, luontoarvot

Korppoon eteläiseltä saaristoalueelta Kotkan rannikolle saakka hankealue sivuaa sekä kansainvälisesti että Suomelle tärkeitä lintualueita.

Suomenlahden saaristossa pesii seitsemän Suomessa uhanalaiseksi luokiteltua lintulajia (ristisorsa, tukkasotka, lapasotka, merikotka, karekukko, selkälokki ja kivitasku). Lisäksi viisi pesimälinnuston lajia kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajiluetteloon (valkuposkihanhi, merikotka, räyskä, kalatiira ja lapintiira). Piikkasiipi on kansainvälisessä luonnonsuojeluliitossa (IUCN) luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lintulajiksi ja Suomenlahdella muuttoaikoina ja talvella esiintyvät alli ja allihaahka on kansainvälisesti luokiteltu vaarantuneiksi.

Suomenlahdella elää kolme merinisäksälajia: harmaahylje (*Halichoerus grypus*), itämerennorppa (*Pusa hispida botnica*) ja pyöriäinen (*Phocoena phocoena*).

Hankealueella on meriluontotyypeistä mm. potentiaalista hiekkasärkkä- ja riuttaympäristöä. Saaristomeren biosfäärialue on UNESCO:n kestävän kehityksen mallialue.

Hankealue kulkee useiden Natura-alueiden sekä suojelualueiden läpi:

- Saaristomeri
- Saaristomeren kansallispuisto
- Tulliniemen linnustonsuojelualue, Tulliniemen luonnonsuojelualue
- Tammisaaren ja Hangon saariston ja Pohjanpitäjänlahden mersuojelualue
- Hangon itäinen selkä
- Kirkkonummen saaristo
- Porkkalan rannikko ja Porkkalan saariston luonnonsuojelualue
- Sandkallanin-Stora Kölhällenin hylkeidensuojelualue
- Söderskärin ja Långörenin saaristo
- Pernajanlahtien ja Pernajan saariston mersuojelualue
- Pernajanlahden rannikko
- Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet

Näistä Saaristomeri, Tulliniemen linnustonsuojelualue, Kirkkonummen saaristo, Söderskärin ja Långörenin saaristo, Pernajanlahtien ja Pernajan saaristo sekä Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet ovat myös mereisiä suojelualueita (Helcom).

Vedenlaatu ja meriympäristön tila

Suomenlahdella pohjan happitilanne on huono ja happikatoa ilmenee sekä ulkomerellä että rannikkovesissä. Rehevöityminen edesauttaa happikatoa. Rannikkovesien tila on heikentynyt, mikä näkyy mm. alhaisempaan näkösyvyyteenä, rihmamaisten levien ja leväkukintojen lisääntymisenä sekä toisaalta tärkeän rakkolevän taantumisenä.

Merenhoitosuunnitelman mukaan Suomen merialueella, kuten koko Itämerellä, ei ole saavutettu hyvää tilaa. Rehevöityminen vaarantaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ravintoverkon toiminnan. Hankealueen rannikkovesien tila on tyydyttävä Korppoon eteläiseltä saaristoalueelta Hankoniemen alueelle. Siuntio – Inkoon (Porkkala – Jussarö) rannikkoalueelta Kotkan rannikolle tila on välttävä.

Kalasto ja kalastus

Hankealueen vaikutusalueella ulkomerellä esiintyy silakkaa, kilohailia ja kolmipiikkiä sekä harvalukuisempaa myös kymmenpiikkiä. Pohjakaloja ovat muun muassa turska, rasvakala, isosimppu, piikkisimppu, härkäsimppu, elaska, kivinielkä sekä hiekkapohjilla viihtyvät tuulenkalat, kampela ja piikkikampela. Vaelluskaloja ovat lähinnä lohi ja meritaimen.

Suomenlahden ulkomerialueella harjoitettava ammattikalastus on pääasiassa silakan ja kilohailin troolikalastusta. Lisäksi kalastetaan jonkin verran lohta ajosiimalla. Troolikalastusalueet sijoittuvat pääosin Suomen aluevesirajan läheisyyteen tai sen eteläpuolelle. Rannikkokalastuksessa käytetyimpiä pyydyksiä ovat erilaiset verkot ja rysät. Kaupallisen kalastuksen lisäksi rannikkoalueilla harjoitetaan myös vapaa-ajan kalastusta.

Pohjaolosuhteet

Suomenlahden pohjoisrannikolla kallioperä on usein rannikon ja saariston rantavyöhykkeissä hyvin paljastunutta. Myös meren pohjassa on sedimenttien läpi tunkevia paljastumia. Yleensä kalliota peittää jääkautinen moreeni, jota peittävät savikerrostumat. Merenpohjan kuopat ja notkelmat toimivat sedimentaatioaltaina, jonne nuoremmat sedimentit kerrosuivat viime vuosituhansien aikana savi- ja siltisavikerrostumiksi.

Itämereen on kulkeutunut raskasmetalleja eri lähteistä. Merenpohjassa olevat haitalliset aineet ovat pääasiassa sitoutuneet hienoimpaan ainekseen, joka vastaa raekooltaan savea.

Maisema- ja kulttuuriympäristö, arkeologiset kohteet

Kaapelin 200 m asennuskäytävän läheisyyteen sijoittuu Helsingin edustan Harakan saaren länsirannan hylky ja Pyhtään Saunasaaren eteläkärjen II maailmansodan varustuksiin liittyvä kulttuuriperintökohde. Muut tunnistetut hylyt tai kulttuuriperintökohteet sijaitsevat kauempana kaapelin reitistä.

Museovirastoon on oltu yhteydessä tarvittavista meriarkeologisista selvityksistä Suomessa eikä toimenpidetarpeita ole tunnistettu.

Hankealue kulkee seuraavien maisema-alueiden läpi:

- Saaristomeren kulttuurimaisemat
- Suomenlinna

Virkistyskäyttö

Vesien ja rantojen virkistyskäyttö on monipuolista käsittäen mm. veneilyä, kalastusta ja ulkoilua.

Johdot ja putkilinjat

Kaapeli risteää useiden johto- ja putkilinjojen kanssa. Hakija tulee solmimaan tarvittavat kaapeliristeytys- ja putkilinjaristeytys sopimukset.

Vesiliikenne

Kaapelin linjaus risteää tai kulkee väylän suuntaisesti kauppamerenkulun pääväylien kanssa mm. Utön edustalla ja Hankoniemessä, Hangon itäisellä selällä, Porkkalanselällä ja Porkkalan edustalla sekä Helsingin, Porvoon, Loviisan ja Kotkan edustalla. Tämän lisäksi kaapeli risteää hyötyliikenteen matalaväylien, veneväylien ja venereittien kanssa useissa kohdissa. Liikenneviraston kanssa on neuvoteltu kaapelin sijoittamisesta siten, että haitta laivaväylien käytölle ja väylien tuleville muutoksille jää mahdollisimman vähäiseksi.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

Ympäristövaikutukset

Vaikutukset suojelualueisiin ja -kohteisiin

Kaapelilla ei arvioida olevan pysyviä haitallisia vaikutuksia elinympäristöille tai lajeille.

Hankkeen ei arvioida vaikuttavan Natura 2000 -verkostoon kuuluviin alueisiin eikä luonnonsuojelualueisiin, EU:n lajisuojeltuihin lajeihin tai kansalliseen lajisuojeluun. Toiminnan ei arvioida aiheuttavan luontovahinkoa tai olevan luonnonsuojelulain (1096/96) vastaista.

Kaapelin asennus ei vaikuta muinaisjäänkösiin kuten hylkyihin.

Vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan

Hankealueella ei ole sellaisia kaavamerkintöjä, joihin kaapelin asennus vaikuttaisi. Hanke ei sijoitu suunniteltujen tuulivoimahankkeiden alueelle. Hanke ei vaikuta merkittävästi maisemaan.

Kaapelin reitti kulkee Utön saaren kohdalla ja Porkkalan selällä Puolustusvoimien suoja-alueen halki. Puolustusvoimia on kuultu kaapelireitin suunnitteluvaiheessa.

Vaikutukset pohjaolosuhteisiin ja vedenlaatuun

Valitulla kaapelinlaskutekniikalla vältetään merenpohjan muokkaus. Kaapeli uppoaa painonsa ansiosta nopeasti sedimenttiin, jolloin merenpohjaa häiritään mahdollisimman vähän. Merenpohjaan ei synny merkittäviä fyysisiä vahinkoja ja näin ollen vaikutukset pohjaolosuhteisiin ovat erittäin vähäiset.

Pohjasedimentin pehmeistä sedimenteistä ei pääse nousemaan merkittävässä määrin kiintoainetta ja ravinteita vesifaasiin. Hankkeen vaikutukset vedenlaatuun ovat vähäiset.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Kaapelia ei asenneta kalojen kutuaikaan, mikä lieventää kaapelin mahdollisia vaikutuksia kalastolle. Asennuksen kesto on lyhyt ja kalastukselle aiheutuvat haitat väliaikaisia ja lyhytkestoisia.

Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen

Puolustusvoimien suoja-alueet on vältetty kaikkialla, missä se vain on ollut mahdollista. Alueilla, joita ei ole pystytty välttämään, on reitti suunniteltu Puolustusvoimien kanssa yhteistyössä neuvotellen. Satamien rakennelmat ja suunnitellut tuulivoimalat on vältetty kokonaan, samoin kuin hylät ja ihmisen tekemät historialliset rakennelmat. Lisäksi pyritään välttämään ankkurointialueita sekä alueita, joilla on merkittävää kalastustoimintaa, väylämerkintöjä tai uimapaikkoja. Kaapelin reittisuunnittelussa on otettu huomioon olemassa olevat laivaväylät sekä väylille suunnitellut ruoppaus- ja rakennustyöt. Tarvittavat kaapeliristeytys- ja putkilinjaristeytykset toteutetaan niin, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa ollelle infrastruktuurille.

Herkkiä alueita, kuten luonnon- ja linnustonsuojelualueita on pyritty kaapelin reittisuunnittelussa välttämään. Joitain luonnonsuojelualueita ei kuitenkaan ole pystytty välttämään täysin. Näissä tapauksissa reitti on suunniteltu siten, että kyseessä olevalle alueelle tuleva kaapelireitin osuus on mahdollisimman lyhyt.

Hakija pyrkii sopimaan alueen kaupallisten kalastajien kanssa mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus pyysi 14.6.2017 kuntien edustajilta sekä viranomaisilta lausuntoa, onko YVA-menettelyä tarpeen soveltaa Eastern

Light I Oy:n hankkeeseen. Lausunto pyydettiin 10.8.2017 mennessä. Helsingin kaupunki ja Kirkkonummen kunta pyysivät lausunnonleen lisäaikaa, jota myönnettiin 31.8.2017 saakka.

Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta:

- Ahvenanmaan maakuntahallinto
- Espoon kaupunki
- Espoon kaupungin ympäristökeskus
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Föglön kunta
- Geologian tutkimuskeskus
- Hangon kaupunki
- Helsingin kaupunki
- Helsingin kaupungin ympäristökeskus
- Inכון kunta
- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Kemiönsaaren kunta
- Kirkkonummen kunta
- Kotkan kaupunki
- Kökarin kunta
- Liikennevirasto
- Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
- Loviisan kaupunki
- Metsähallitus
- Museovirasto
- Paraisten kaupunki
- Puolustusvoimat/Pääesikunta
- Pyhtään kunta
- Raaseporin kaupunki
- Sipoon kunta
- Suomen turvallisuusverkko
- Suomen ympäristökeskus
- Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Uudenmaan ELY-keskus vastaanotti 15 lausuntoa. Seuraavassa on esitetty lausunnonantajien lausunnot tiivistetysti.

Ahvenanmaan maakuntahallinto (Ålands Landskapsregeringen) toteaa lausunnossaan, että Ahvenanmaan vesialueella on voimassa Ahvenanmaan lainsäädäntö, jota tulee noudattaa. Ympäristönsuojelulainsäädännön osalta tulee olla yhteydessä Ahvenanmaan ympäristönsuojeluviranomaisiin sekä laadittava luonnonsuojelulainsäädännön edellyttämät selvitykset ja arkeologinen selvitys merellisen kulttuuriperinnön selvittämiseksi.

Espoon kaupungin mielestä hanke ei edellytä YVA-menettelyä. Kaupunki huomauttaa, että merikaapelin reitti ylittää Finnoonsataman YVA-menettelyssä tutkitun meriläjitäsalueen tietyllä kaapelivälillä ja sijaitsee lähellä toista. Koska Finnoonsataman hankkeessa käytettävistä läjitäsaluista ei ole tehty päätöksiä, on ko. läjitäsalueet huomioitava merikaapelihankkeessa mahdollisesti lähiaikoina käyttöön otettavina läjitäsalueina. Kaupungin mielestä hankkeessa tulee myös huomioida lintujen pesimärauhan lisäksi vesilintujen muuttojen aikaiset kerääntymis-, sulkimis-

ja ruokailualueet. Espoon kaupungin lausunto sisältää myös Espoon ympäristökeskuksen näkemyksen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että ympäristöterveyden näkökulmasta hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveydellisiin olosuhteisiin, että YVA-menettely olisi tarpeen.

Geologian tutkimuskeskus katsoo, että hankkeessa ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä, koska hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia abioottiseen tai bioottiseen ympäristöön eikä sosioekonomisiin olosuhteisiin.

Helsingin kaupunki toteaa lausunnossaan, että hankkeessa ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä. Helsingin kaupunki on ottanut lausunnossaan huomioon myös Helsingin kaupungin ympäristöpalvelujen näkemyksen. Merikaapelin asianmukainen rakentaminen ja käyttö sekä näistä mahdollisesti aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset voidaan käsitellä hankkeen vesilupamenettelyssä sekä Helsingin kaupungin asemakaavoitettuja yleisiä alueita koskevassa pakollisessa sijoituslupa- ja rakennuslupamenettelyssä. Kaapelin rantautumispaikkoja ja maalle sijoitettavia kaapeleita ja rakenteita suunniteltaessa on huomioitava Helsingin maankäytöllisestä suunnittelusta johtuvat rajoitteet. Esimerkiksi 40 m²:n suuruisen kytkentäsuojan sijoittaminen Merisatamaan tai Kaivopuiston alueelle vaatisi asemakaavamuutoksen.

Inkoon kunta ja Inkoon rakennuslautakunta katsovat, että vesilain mukainen käsittely antaa riittävän arvion ympäristövaikutuksista, eikä hanke edellytä YVA-menettelyä.

Kirkkonummen kunta katsoo, että hankkeesta ei aiheudu niin merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hanke edellyttäisi YVA-menettelyä. Kunta painottaa, että vesilupahakemuksessa tulee esittää riittävät tiedot hankkeen vaikutuksista vedenalaiseen meriluontoon sekä huomioida rakentamisen aikaiset ympäristö- ja luontovaikutukset.

Liikennevirastolla ei ollut lausuttavaa hankkeen YVA-menettelyn tapauskohtaisesta soveltamisesta.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hanke ei aiheuta sellaisia ympäristövaikutuksia, että se edellyttäisi YVA-menettelyä. Merikaapeli tulisi kulkemaan useiden valtion omistamien luonnonsuojelualueiden kautta. Metsähallitus huomauttaa, että kaikilla näillä alueilla on ennen luonnonsuojelulain uudistamista tehty omat säännöksensä, joissa ei suoraan oteta kantaa kaapeleihin. Kaapelin luvanvaraisuus on Metsähallituksen mukaan siten syytä selvittää perustetuilla luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueilla.

Museovirasto toteaa, että kaapelireitillä tulee tehdä ennen hankkeen toteuttamista vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys muinaismuistolain mukaisesti sen varmistamiseksi, että hanke ei vahingoita vedenalaisia muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita. Työhön tulee sisältyä arkeologisesti pätevän asiantuntijan tulkinta ja arvio siitä, näkyykö hankkeen valmistelun aikana suunnitellulta kaapelilinjaukselta tuotetussa kartoitusaineistossa sellaisia mahdollisia muinaisjäännöksiä tai muuta kulttuuriperintöä, joka kaapelireitin tulee kiertää.

Puolustusvoimien lausunnon mukaan hankkeessa tulee huomioida Puolustusvoimien suojaluomat alueet sekä merialueille sijoitetut Puolustusvoimien kaapelit ja valvontajärjestelmät. Puolustusvoimien internetsivustolla

on esitetty suoja-alueet sekä niihin liittyvät lupamenettelyä koskevat ohjeet. Puolustusvoimien käytössä olevien merikaapeleiden sijainti tulee tarkistaa, sopia tarvittavat kaapelinäytöt ja tarvittavat kaapeleiden suojaustoimenpiteet sekä sallitut kaapelireitit jo hankkeen suunnitteluvaiheessa, yhteistyössä Merivoimien esikunnan kanssa. Hankkeessa sijoitettavan kaapelin reitti tulee suunnitella siten, että se ei häiritse Puolustusvoimien toimintaa. Mahdolliset kaapeliylitykset on toteutettava siten, että kaapelivaippojen suora kosketus ja merenpohjassa jo olevien kaapeleiden vaurioituminen estetään.

Suomen Turvallisuusverkko Oy:n (Stuve) mukaan kaapelihanke on toteutettava siten, että Stuve:n meressä olevia kaapeleita ei vaurioiteta. Muutamista Kotkan, Helsingin ja Hangon alueella sijaitsevista kohteista (3 kpl) on toimitettava Stuve:lle videokuvia, joissa näkyvät kaapelien risteämät meressä kaapelitöiden jälkeen. Hankalissa kaapelien risteämissä paikoissa on käytettävä riittävän paksua ja leveää suojamattoa, jonka päälle uusi kaapeli lasketaan. Erillinen risteämäsopimus on laadittava kaapelin omistajan kanssa. Stuve:n tietoliikenneverkkojen toimivuus on varmistettava merikaapelityömaan päätyttyä. Kaapelin merkitsemisessä tulee noudattaa merenkulkulaitoksen ohjeistusta.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan hanke ei aiheuta sellaisia ympäristövaikutuksia, joiden vuoksi hanke edellyttäisi YVA-menettelyä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan hanke ei edellytä YVA-menettelyä kalataloudellisten vaikutusten arvioimiseksi.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus on kirjeellään 11.9.2017 varannut Eastern Light I Oy:lle mahdollisuuden antaa vastine viranomaisten antamista lausunnoista 30.9.2017 mennessä. Uudenmaan ELY-keskus antoi hankkeesta vastaavalle lisäaikaa vastineen antamiselle 6.10.2017 saakka. Ramboll Finland Oy toimitti Eastern Light I Oy:n puolesta Uudenmaan ELY-keskukselle 6.10.2017 päivätyn vastineen. Vastineessa Eastern Light I Oy toteaa seuraavaa:

- Lausunnoissa ei tuoda esille kohtia, jotka olisivat kriittisiä YVA-tarveharkinnan kannalta. Eastern Light korostaa, että reitin valinnassa on koko prosessin ajan konsultoitu erityisesti Puolustusvoimia ja Liikennevirastoa, jotta turvallisuus- ja liikennenäkökohdat rakentamisen ja käytön aikana voidaan erityisen hyvin huomioida.
- Eastern Light on ottanut Ahvenanmaan maakuntahallinnon ehdottamalla tavalla yhteyttä esitettyihin viranomaisiin sen selvittämiseksi, tarvitaanko lisäselvityksiä tai paikallisia lupia paikallisen ympäristö- ja luonnonsuojelulainsäädännön mukaisesti. Eastern Light tulee suorittamaan vaaditut tutkimukset konsultoiden Ahvenanmaan viranomaisia. Kaapelin laskeminen tullaan tekemään niin, ettei vedenalainen kulttuuriperintö vaarannu.
- Eastern Light tulee huomioimaan kaikki kolme Finnoonsataman meriläjitäysaluetta alueina, jotka mahdollisesti otetaan käyttöön lähiaikoina. Luonnonsuojelualueet ja kansainvälisesti tärkeät lintualueet tullaan huomioimaan.

- Eastern Light tulee ennen hankkeen toteuttamista tekemään vedenalaisen kulttuuriperinnön selvityksen muinaismuistolain mukaisesti sen varmistamiseksi, että hanke ei vahingoita vedenalaisia muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita.
- Eastern Light tulee huomioimaan Puolustusvoimien suoja-alueet sekä merialueille sijoitetut Puolustusvoimien kaapelit ja valvontajärjestelmät. Mikäli tarpeellista, Eastern Light tulee yhteistyössä Merivoimien esikunnan kanssa suunnittelemaan kaapelinäytöt ja tarvittavat kaapeleiden suojaustoimenpiteet sekä sallitut kaapelireitit.
- Eastern Light tulee toteuttamaan kaapelihankkeen siten, että Stuve:n meressä olevia kaapeleita ei vaurioiteta ja riittävästä suojauksesta huolehditaan sekä toimittamaan pyydettyjä videokuvia.
- Eastern Light huomioi Helsingin maankäytöllisestä suunnittelusta johtuvat rajoitteet ja kiinnittää erityistä huomiota arvokkaiden puistoalueiden suoja-alue-ehtoihin. Eastern Light toteaa, että kaapelin rantautumiselle ja reitille Lauttasaaren Särkiniemen puistossa on jo olemassa Helsingin kaupungin rakennusviraston 29.11.2016 myöntämä lupa, jossa reitti puistossa on linjattu rakennusviraston ohjeistuksen mukaisesti.

UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Uudenmaan ELY-keskus on ratkaissut, että edellä kuvattu Eastern Light Finland I Oy:n merikaapelihanke ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeella ei todennäköisesti ole YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Harkinnassa on otettu huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne.

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 4 § 1 mom.). Hankkeet, joihin aina sovelletaan arviointimenettelyä, on määritelty YVA-asetuksen hankeluettelossa.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että Eastern Light -merikaapelihanke ei kuulu YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelossa mainittuihin hankkeisiin, joihin on aina sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa YVA-lain 4 §:n 2 momentin mukaisesti sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Harkinnassa otetaan huomioon hankkeen sijainti ja ominaisuudet sekä vaikutusten luonne.

Hankkeen sijainti, ominaisuudet ja vaikutusten luonne

Merikaapelihankkeen ei arvioida lisäävän hankealueen ympäristökuormitusta merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Merikaapeli uppoaa painonsa ansiosta nopeasti sedimenttiin, jolloin merenpohjaan syntyvät fyysiset vahingot ja pohjaolosuhteisiin kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi. Putken lasku ns. vapaalaskutekniikalla (free-lay) minimoi haitalliset ympäristövaikutukset, koska merenpohjaa ei muokata. Hankkeesta aiheutuvien vaikutusten voidaan katsoa olevan paikallisia ja lieviä. Raken- tamisen aikainen häiriö on tilapäinen kaapelin asennuksen viedessä suhteellisen lyhyen aikaa (noin viikko).

Hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia vesien- ja merenhoi- don tavoitteisiin.

Merikaapeli sijoittuu usealle luonnonsuojelualueelle, mutta tästä ei aiheudu luonnonsuojelualueille merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuk- sia.

Herkimmillä alueilla rantojen lähellä merikaapelit liitetään maa-alueeseen rannan alle poratun aukon kautta. Rannoilla ei tehdä kaivantoja ja kaapeli sijoitetaan useita metrejä meren pohjan alle. Menetelmä minimoi ranta- alueisiin kohdistuvat haitalliset vaikutukset.

Hankkeesta aiheutuvien vaikutusten voidaan katsoa olevan paikallisia, eikä hankkeesta siten aiheudu valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Suunnitellun hankkeen lähistöllä ei ole käynnissä eikä näköpiirissä muita sellaisia hankkeita, joiden yhteisvaikutuksen johdosta Eastern Light - hankkeessa olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Merikaapelin ja muiden johtojen/kaapeleiden risteämiset toteutetaan siten, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille.

JATKOTOIMENPITEITÄ

ELY-keskus toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida edellä kuvatuissa viranomaisten antamissa lausun- noissa edellytetyt toimet ja toteuttaa suunnitellut haittojen lieventämisto- imenpiteet. Hankkeesta vastaava on esittänyt haitallisten vaikutusten lie- ventämistoimenpiteiksi mm. herkkien alueiden välttämisen ja olemassa olevien laivaväylien sekä väylille suunniteltujen ruoppaus- ja rakennus- töiden huomioimisen reittisuunnittelussa sekä neuvottelut kaupallisten kalastajien kanssa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen kor- vaamisesta.

Suunniteltu kaapeli kulkee usean luonnonsuojelualueen kautta. Hank- keen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa hankkeesta vastaavan on huo- mioitava luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset, erityisesti ran- tautumiskohteiden osalta, joissa voi olla tarpeen rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki, 468/1994) 2, 4, 5, 6, 17, 19 ja 25 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
(YVA-asetus, 713/2006) 4, 6 ja 7 §
Hallintolaki (434/2003) 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Tähän päätökseen saavat hakea muutosta ne, joilla on valitusoikeus muista hankkeen toteuttamisen kannalta olennaisista päätöksistä ja lupasian ratkaisuksista (YVA-lain 17 §:n 2 momentti). Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 19 § 3 momentti).

Johtava asiantuntija



Eija Lehtonen

Ylitarkastaja



Reetta Suni

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Eastern Light I Oy saantitodistuksin, suoritemaksutta.

Ilmoittaminen ilmoitustaululla

Päätöksestä kuulutetaan seuraavien kuntien virallisilla ilmoitustauluilla:

- Espoon kaupunki
- Föglön kunta
- Hangon kaupunki
- Helsingin kaupunki
- Inכון kunta
- Kemiönsaaren kunta
- Kirkkonummen kunta
- Kotkan kaupunki
- Kökarin kunta

- Loviisan kaupunki
- Paraisten kaupunki
- Pyhtään kunta
- Raaseporin kaupunki
- Sipoon kunta

Julkaiseminen

Päätös julkaistaan sähköisesti osoitteessa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa.

Päätös tiedoksi sähköisesti

Hankkeesta vastaava Eastern Light Finland I Oy

Konsultti Ramboll Finland Oy

Kuullut viranomaiset

LIITE

Valitusosoitus

LISÄTIEDOT

Reetta Suni, reetta.suni@ely-keskus.fi, puh. 0295 021 252

Valitusviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Jos kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Tavallisen kirjeen katsotaan tulleen vastaanottajan tietoon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, osoite ja puhelinnumero. Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloaikana.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 €. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamispäivästä.

Helsingin hallinto-oikeus

käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Asiakaspalvelu/kirjaamo p. 029 56 42069 (ma-pe klo 12.00-15.00)

Puhelinvaihte: 029 56 42000

Faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: klo 8.00-16.15